

Washington by měl Rusko a Čínu rozdělovat, nikoli spojovat

NI nationalinterest.org/feature/washington-should-divide-not-unite-russia-and-china-206802

14. září 2023

Rusko a Čína nedávno zakončily sérii společných leteckých a námořních cvičení nazvaných „Northern/Interaction-2023“. Čínská státní média cvičení uvítala jako „podstatnou manifestaci strategického partnerství mezi Čínou a Ruskem“. Cvičení se konalo u pobřeží Japonska a vyděsilo jednoho z nejdůležitějších spojenců Ameriky v Asii.

Poté, co jeden analytik nazval „vysoce provokativním“ a „historickým prvenstvím“, se k pobřeží Aljašky přiblížila společná ruská a čínská námořní flotila. Představitelé Bidenovy administrativy tuto zprávu bagatelizovali a zdůrazňovali, že hlídka se konala v mezinárodních vodách. Ale republikánský senátor z Aljašky citoval námořní hlídku jako důkaz „nové éry autoritářské agrese“.

Někteří se obávají, že tento vývoj signalizuje vznikající mocenský blok v Asii, který chce bojovat proti americkému vlivu. Přesto přední představitelé a komentátoři často nechápou, jak samotné Spojené státy pomohly vytvořit podmínky pro rostoucí rusko-čínské spojení. Vojenská spolupráce mezi Moskvou a Pekingem není pouze nevyhnutelným sblížením podobně smýšlejících autoritářských států, jak naznačuje populární vyprávění. Je to také přímá reakce na americké protahování svalů v regionu.

V minulém roce Spojené státy propíchly Čínu několika způsoby. Washington vyslal jaderně vyzbrojenou ponorku do Jižní Koreje jako demonstraci síly, posílil své partnerství s Indií a prohloubil strategickou koordinaci s ostatními členy Quadrilateral Security Dialogue („Quad“). Washington také uspořádal přelomová vojenská cvičení s Japonskem a uzavřel dohodu o umístění více vojáků na Filipínách.

Američtí politici nepochybně považují tyto kroky jednoduše za přiměřenou reakci na stupňující se čínské územní nároky a nepřátelskou rétoriku vůči Tchaj-wanu. Ale odstrašení jedné strany je provokací druhé strany. Když Washington shromáždí své partnery k ukázkám vojenské síly a začlení tichomořské státy dále do své sítě vojenských aliancí, Peking je náchylný vnímat hrozby pro své regionální zájmy. Teorie mezinárodních vztahů předpovídá, že státy se často rozhodnou jít do rozjetého vlaku s ostatními, když cítí potřebu balancovat proti nepřátelským záměrům soupeřících mocností. V dobrém i ve zlém, až Spojené státy posílí svou obrannou pozici v Asii, Čína přirozeně uvidí v Rusku vyvažujícího koaličního partnera.

Od konce studené války se vztahy mezi Čínou a Ruskem pohybovaly od ostré konkurence po opatrnou spolupráci. Ale v posledních letech asertivní postoj Washingtonu v Asii přiměl Peking k tomu, aby pokračoval ve zvýšené vojenské spolupráci s Moskvou. Podobný trend je patrný v Arktidě. Rusko tradičně pohlíží na strategické arktické aspirace Číny s podezřením, ale bojkot Arktické rady vedený USA podnítl Rusko ke zvýšení spolupráce s Čínou v regionu. Obě země využily nepřítomnosti Ameriky na zasedání Arktické rady k posílení bezpečnostních vazeb.

Jistě, vztahy mezi Ruskem a Čínou zůstávají značně nerovné. Navzdory vychvalování „nelimitovaného partnerství“ mezi národy Peking ve skutečnosti zcela jasně stanovil limity své spolupráce. Její státní ropná společnost Sinopec opustila jednání o investicích do ruských ropných projektů. Kromě nákupu ruských komodit za zvýhodněné ceny Čína z velké části dodržovala mezinárodní sankce vůči Rusku v důsledku jeho invaze na Ukrajinu. Peking nadále káže neutralitu ve válce na Ukrajině, spíše než aby výslovně podporoval ruskou pozici, a zavrhl ruské požadavky na zbraně, místo toho navrhl mírový plán obsahující ustanovení, která by Moskva jen těžko spolkla.

Přístup Číny k válce na Ukrajině svědčí o jejím zdůvodnění posílení obranných vazeb s Ruskem. Vladimir Putin zarámoval invazi jako existenční boj proti NATO a celé bezpečnostní architektuře vedené USA. Neochota Číny plně hodit svou globální váhu za Moskvu v konfliktu – ve zbraních, financích a diplomatické podpoře – je výmluvná.

Spíše než se připojovat k rozsáhlé autoritářské křížové výpravě proti liberálnímu mezinárodnímu řádu se partnerství Číny s Moskvou úzce zaměřuje na regiony, kde vnímá kritické bezpečnostní zájmy. Přes všechn ten humbuk kolem údajného vzniku nové osy autoritářských mocností spojených ideologií zavání prohlubující se rusko-čínský vztah standardní reálpolitikou. Zatímco Spojené státy napínají své svaly napříč Asií, aby chránily své ekonomické, bezpečnostní a globální zájmy v oblasti vládnutí, Čína nevyhnutelně udělá totéž. Moskva, kterou Západ odmítá, je logickým partnerem při posilování vojenské síly Pekingu.

Stále existují příležitosti vrazit klín mezi Rusko a Čínu, stejně jako když Richard Nixon využil čínsko-sovětského rozkolu k navázání vztahů s Maem během studené války. Čína musí pečlivě zvážit vojenské výhody ruského partnerství s jeho stále důležitými ekonomickými vazbami na Spojené státy. Poté, co ministr zahraničí Antony Blinken v červnu navštívil Peking, Bank of China oznámila limity na transakce ruských klientů zahrnující banky v několika západních zemích, což by mohlo být interpretováno jako smířlivé gesto vůči Washingtonu.

Spojené státy rychle využily své vojenské zdatnosti a diplomatického vlivu k rozšíření své moci na čínském dvorku. Váhalo však, zda kreativně využít dlouho napjatý vztah mezi Moskvou a Pekingem. Pokud se Washington rozhodne uspořádat krátkozraký zápas o vliv v Asii, ale zřekne se kreativního diplomatického jednání s Čínou, nepromarní příležitost znovu oddělit Čínu od Ruska. Místo toho vytvoří pobídky pro tyto dvě velmoci, aby spojily své síly, což podpoří výsledek, kterého se nejvíce obává.

Mark Hannah je vedoucím pracovníkem nadace Eurasia Group Foundation a hostitelem jejího podcastu None Of The Above.

Obrázek: Shutterstock.